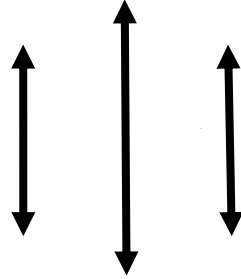

लिखु गाउँपालिकाको
आर्थिक वर्ष ०८०/०८१ का लागि चौधौँ गाउँ
सभामा प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम

मिति: २०८०/०३/१० गते
पारित मिति: २०८०/०३/२७ गते

लिखु गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
यसम, ओखलढुंगा
कोशी प्रदेश, नेपाल

प्रस्तोता

अशोक कुमार कार्की
गाउँपालिका अध्यक्ष

उपाध्यक्ष ज्यू,

सभा सदस्य ज्यूहरु

यस गरिमामय सभामा गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम पेश गर्न पाउँदा मैले आफुलाई गौरवान्वित महशुस गरेको छु। वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका क्रममा राय, सल्लाह तथा सुझाव पेश गर्नु हुने सम्पूर्ण आमा, बुवा, दाजुभाई तथा दिदी बहिनीहरु लगायत सहजकर्ताहरुलाई हार्दिक आभार सहित हामी सबैको तर्फबाट धन्यवाद व्यक्त गर्दछु। यस अवसरमा नेपालको प्रजातान्त्रिक आन्दोलन, राजनीतिक अग्रगमन र लोकतन्त्रको सवलीकरणको क्रममा भएका ऐतिहासिक आन्दोलनहरुमा आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नु हुने सम्पूर्ण शहिदहरुप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु।

सुन्दर, समुन्नत र समृद्ध गाउँपालिका निर्माण गर्ने हाम्रो संकल्प, समस्त गाउँपालिकावासीको समृद्धिको चाहाना र हामीले निर्वाचनका क्रममा हाम्रा मतदाताहरु प्रति अभिव्यक्त गरेका प्रतिज्ञाहरु पुरा गर्ने दिशामा हामीले आगामी आ. व. २०८०/८१ को नीति तथा कार्यक्रमलाई अभिमुख गरेका छौं। यसका लागि दीगो विकासको राष्ट्रिय लक्ष्यहरुको स्थानीयकरण गर्दै गुणस्तरीय पूर्वाधार निर्माण सहित स्थानीय स्रोतको पहिचान र परिचालन गरी समावेशी, जलवायु उत्थानशील तथा दिगो स्थानीय आर्थिक विकास मार्फत सम्बृद्ध गाउँपालिका र सुखी जनताको लक्ष्य हासिल गर्न सार्वजनिक, निजीक्षेत्र र समुदायको साझेदारी विकास गरिनेछ।

गाउँपालिकालाई उत्कृष्ट गन्तव्यको रूपमा स्थापित गर्ने, स्वच्छ, सफा र सुन्दर गाउँपालिकाको पहिचान कायम राख्ने र योजनावद्ध पूर्वधार विकासलाई यस नीति तथा कार्यक्रमले प्रमुख प्राथमिकताहरुको रूपमा लिइएको छ।

क) विद्यमान परिवेश

विश्वव्यापीरूपमा फैलिएको कोभिड-१९ महामारीबाट थलिएर माथि उठ्न लागेको अर्थतन्त्र पुनः युक्रेन युद्ध र सोबाट विश्व आपूर्ति श्रृंखलामा आएको संकुचनले नेपाललाई समेत प्रभाव पारेकोछ। यसबाट संघीय सरकारको राजश्व परिचालनमा प्रभाव पर्न गै स्थानीय तहले पाउनु पर्ने वित्तीय हस्तारणमा समेत नकारात्मक असर पुगेकोछ।

नेपालले जनसांख्यिक लाभ लिदै अल्प विकसित मुलुकबाट विकासशील मुलुकको श्रेणीमा उक्लिनै लाग्दा हरेक दिन २ देखि ३ हजार युवाहरु रोजगारीको खोजीमा नेपाल छोडेर विदेसिनु पर्ने अवस्थाले हामी सवैलाई गम्भीर बनाएकोछ। आन्तरिक र बाह्य वसाइ सराइका कारण नेपालका गाउँघरहरु सुनसान वस्तीका रूपमा रूपान्तरित हुन पुगेका छन्। उब्जाउ खेत वारी बाँझो हुन पुगेका छन्। यस सन्दर्भमा युवालाई देशभित्रै रोजगारीको अवसर सृजना गर्ने र गाउँघरको वसाइलाई आकर्षक बनाउने चुनौती हामी सबैको साझा मुद्दा हुन पुगेकोछ।

यस विशिष्ट परिस्थितिमा हामीले हाम्रो अर्थतन्त्रलाई पुनर्उत्थानशील क्रियाकलाप मार्फत अगाडी बढाउदै तिब्र र दिगो आर्थिक विकास गरी समृद्ध नेपाल सुखी नेपालीको मुल लक्ष्य हासिल गर्नु परेको

छ । यसका लागि हाम्रो गाउँपालिकामा स्थानीय आर्थिक विकासका कार्यक्रमलाई विशेष जोड दिनु पर्ने अवस्था सृजना भएकोछ ।

सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी बनाइ सुशासनको अनुभूति जनमानसमा ल्याउन गाउँपालिकाको क्षमता विकास गर्न समेत अपरिहार्य छ । यसका लागि बिद्युतीय सुशासन प्रणालीलाई सेवा प्रभावमा ब्यापक र प्रभावकारी बनाउनु पर्ने अवस्था देखिन्छ ।

ख) विकास तथा समृद्धिको लक्ष्य प्राप्तिका अवसर तथा चुनौती

विद्यमान अवसरहरू:

हाम्रा लागि देहाय बमोजिमका अवसरहरू रहेकाछन:

१. संविधानतः अधिकार सम्पन्न स्थानीय सरकार स्थापना भै २२ वटा एकल अधिकार सहित विविध साझा अधिकार कितान हुनु ।
२. आफ्ना अधिकार क्षेत्रका विषयमा ऐन, कानून तर्जुमा, योजना तर्जुमाको अभ्यास हुनु ।
३. विकास निर्माणका विविध विषयमा नीति कार्यक्रम तथा बजेट सञ्चालन गर्ने अधिकार प्रष्ट हुनु ।
४. गाउँपालिका भित्र भौगोलिक तथा सांस्कृतिक विविधता रहनु ।
५. सबै वडामा सडक पूर्वाधारको पहुँच अभिवृद्धि हुनु ।
६. सडक निर्माणमा भएको लगानी संगै गाउँपालिकामा उत्पादित कृषिजन्य उत्पादनलाई बजार सम्मको पहुँच स्थापित गर्न प्रयासरत रहनु ।
७. घरहरूको निर्माणमा भवन संहिता पालना हुने क्रम बढ्नु ।

विद्यमान चुनौतीहरू:

हाम्रा सामु देहाय बमोजिमका चुनौतीहरू रहेका छन:

१. रोजगारउन्मुख सीपमूलक शिक्षाको विकास गर्नु ।
२. कृषकलाई दिगो र भरपर्दो बजारको व्यवस्थापन गराउनु ।
३. गुणस्तरीय बीउबिजन मलखाद समयमा नै उपलब्ध गराउनु ।
४. युवा जनशक्तिलाई कृषि ब्यवसाय प्रति आकर्षित गर्नु ।
५. ब्यावसायिक कृषकको संख्या वृद्धि गर्नु ।
६. वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका सीप युक्त युवाको सीप तथा पुँजीलाई उद्यम विकासमा उपयोग गर्नु ।
७. निर्माण भएको पूर्वाधारको दिगो व्यवस्थापन तथा मर्मत संभार पद्धतिको विकास गर्नु ।
८. सडक लगायतका पूर्वाधारको उपयोग योजना डिजाइन तथा ड्रइङ विना गरिने सडक तथा अन्य पूर्वाधारका संरचना निर्माणको कार्यलाई रोकि व्यवस्थित बनाउनु ।
९. भिरालो ठाउँ, बाढी पहिरो तथा डुवान लगायतका प्रकोपको उच्च जोखिम भएका वस्तीमा भवन निर्माण कार्यलाई रोक्नु ।
१०. अव्यवस्थित बस्ती बिस्तारको क्रम रोक्नु तथा व्यवस्थित बस्ति विकास गर्नु ।

११. बैज्ञानिक, जलवायु उत्थानशिल तथा व्यवहारीक एवम् उपयुक्त भूउपयोग योजना तर्जुमा गरी लागू गर्नु ।
१२. सञ्चार सेवा प्रदायक संस्थाहरू बाट प्रभावकारी सेवा प्राप्ति र सेवालाई ब्यवस्थित गर्नु ।
१३. प्राकृतिक स्रोत तथा नदिजन्य पदार्थ (ढुंगा, गिट्टि तथा बालुवा) को मापदण्ड कायम गरी कार्यान्वयन गर्नु ।
१४. विभिन्न कालखण्डमा गाउँपालिकामा निर्माण भएका पूर्वाधारका संरचना (पूँजीगत सम्पति) को लगत तयार गर्नु, मुल्यांकन गर्नु तथा सेवा प्रभावमा प्रभावकारी उपयोग सम्बन्धी योजना (Asset Management Plan) तयार गरी कार्यान्वयन गर्नु ।

ग) नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका आधारहरू

नेपालको संविधानमा स्थानीय शासन सम्बन्धी उल्लेख भएको नीतिगत ब्यवस्था, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले स्थानीय तहले आवधिक, वार्षिक तथा रणनीतिक योजनाहरू बनाई लागू गर्दै जानुपर्ने प्रावधान, राष्ट्रिय योजना आयोगले जारी गरेको स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७८, पन्ध्रौं आवधिक योजनाको मूलभूत पक्षहरू अनुसार विभिन्न चरणको सहभागितामूलक प्रक्रियाबाट यस गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तयार गरिएको छ ।

पन्ध्रौं योजना, दिगो विकास लक्ष्य २०३० को मार्गचित्र, गाउँपालिकाको आवधिक योजना, गाउँपालिकाले कार्यान्वयनमा ल्याइएका कानुनी प्रावधान समेतलाई ध्यानमा राखी यो नीति तथा कार्यक्रम ल्याइएको छ ।

गुणस्तरीय पूर्वाधार विकास निर्माणको कार्यमा गाउँपालिका भित्रका आम उपभोक्ताहरू, सर्वसाधारण जनता, उद्योगी ब्यवसायीहरू, सामाजिक संघसंस्थाहरू तथा विकास साझेदारहरूको निरन्तर सहयोग रहदै आएको छ । विकास र सुशासनको लागि जनप्रतिनिधिहरूले स्पष्ट दृष्टिकोण सहित अगुवाई गर्ने हो भने प्रशासनिक संयन्त्रले त्यसलाई प्राविधिक तथा कानुनी ढाँचा भित्र आवद्ध गराउने, आम नागरिकहरूको साथ सहयोग, सुझाव ग्रहण गरिने, जनसहभागीता एवं जनपरिचालनको क्षेत्रमा गाउँपालिकाले कायम गरेको इतिहासलाई अक्षुण्ण राख्दै शासकीय प्रबन्धमा जवाफदेहिता, पारदर्शिता, गुणस्तरीयता एवं स्वच्छतायुक्त जनसहभागीता सुनिश्चित गरिने छ ।

गाउँपालिकाको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षण (O & M) लाई अद्यावधिक रूपमा अध्ययन गरी छरितो एवं चुस्त संगठन संरचना मार्फत प्रशासनिक तथा चालु खर्चलाई मितब्ययी बनाइने छ । यसबाट सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी तथा विकेन्द्रित तुल्याउदै पूँजीगत खर्च बढाउने नीति लिइएको छ । संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान एवं वित्तिय हस्तान्तरणको उच्चतम र प्रभावकारी परिचालन एवं उपयोग गर्दै वित्तिय आत्मनिर्भरता कायम गर्न प्रयत्न गरिने छ ।

यस गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा समृद्ध, समावेशी, स्वच्छ, सुरक्षित, स्वावलम्बी र सुशासित समुदाय निर्माण गर्ने उद्देश्य लिएको छ। जनताको मौलिक अधिकार र प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गर्नका लागि सहभागिताका माध्यमबाट पारदर्शिता र जवाफदेहितालाई जोड दिइने छ ।

घ) आगामी आ.व.को प्रमुख नीति तथा कार्यक्रमहरू

उपाध्यक्ष ज्यू,

सभा सदस्य ज्यूहरू,

सिमित साधन स्रोत र सिमितता बीच हामीले अब समृद्ध नेपाल, सुखी नेपालीको राष्ट्रिय आकांक्षा पूरा गर्ने बाटो तय गर्नुछ । म यस गाउँसभा समक्ष यो राष्ट्रिय आकांक्षासँग जोडिने कार्यक्रम र सल्लाह सुझावहरूको पनि निरन्तर अपेक्षा गर्दछु र हामी समृद्ध लिखु निर्माणको अभियानमा सबै आग्रह पुर्वाग्रह र राजनीतिक दायराभन्दा माथि उठेर अघि बढ्न चाहान्छौं । हामीसँग भएका प्राकृतिक स्रोत र सम्पदाहरूको उपयोगको नीति र त्यसबाट आयआर्जन कसरी गर्ने यसबारेमा पनि हामीले सामुहिक चिन्तन गर्दै पर्यटन र कृषिमा उद्यमशीलता तथा रोजगारी सिर्जना गर्नुपर्नेछ ।

लोकतन्त्रको आधारस्तम्भको रूपमा एवं जनताले महसुस गर्न सक्ने र भेट्न सक्ने सरकारको रूपमा रहेको स्थानीय सरकारसँग जनताको विकास प्रतिको उच्च आकांक्षालाई समयोचित सम्बोधन गर्दै समग्र गाउँपालिकालाई समृद्धि तर्फ तिव्र गतिको यात्रामा अग्रसर गराउने स्थानीय सरकारको लक्ष रहेको छ । यस बीचमा स्थानीय सरकारको स्वरूपलाई संविधान प्रदत्त व्यापक क्षेत्राधिकार भएको वलियो स्थानीय सरकारको रूपमा रूपान्तरण गर्ने प्रक्रियालाई सगँसगैँ सावधानीपूर्वक अघि बढाउनु परेको छ । यस्तो जटिल र चुनौतिपूर्ण मोडमा लोकतन्त्रको संस्थागत विकास गर्न सदा सजग र संवेदनशील रहि स्थानीय सरकारले काम गर्नेछ ।

नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेको तीन तहको सरकार, त्यसका अधिकार क्षेत्र संघ, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार बीचको सहकार्य, समन्वय र सहअस्तित्व समेतको मर्म अनुसार नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारले प्रस्तुत गरेको दिगो विकासको लक्ष्य प्राप्ति सहितको नीति तथा कार्यक्रम समेतलाई हृदयंगम गरी स्थानीय सरकार संचालनको पूर्व अभ्यासलाई गाउँसभा तथा कार्यपालिका मार्फत पारित ऐन, नियम तथा कार्यविधि साथै लिखु गाउँपालिकाको दृष्टि शुशासन मार्फत समृद्धि सोचका साथ आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ नीति तथा कार्यक्रम तय गरिएको छ ।

उपाध्यक्ष ज्यू,

सभा सदस्य ज्यूहरू,

हाल कोभिड महामारीको विषम परिस्थिती पश्चात गुञ्जिएको अर्थतन्त्र अनुसार स्थानीय सरकारलाई प्राप्त बजेटको दायरामा रहि आ.व. २०८०/०८१ को लक्ष्य भौगोलिक, क्षेत्रिय, वर्गिय, सन्तुलन कायम गर्दै आर्थिक प्रशासनिक एवं राजनैतिक शुशासन मार्फत सुखी सम्मुनत न्यायपूर्ण तथा समृद्ध लिखुको निर्माण गर्ने लक्ष रहेको छ । स्थानीय सरकार जनभावना, जनआकांक्षा र आवश्यकताका आधारमा स्थानीय नागरिकको जीवनस्तरमा सुधार गर्न तथा विकास र अपेक्षा पूरा गर्न दृढ संकल्पका साथ

अगाडि बढिरहेको छ । भौतिक संरचना पर्याप्त नहुनु, कर्मचारी र अन्य स्रोतसाधनको कमी हुनु तथा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीच आयोजनाको वर्गीकरण समयमा नहुनु जस्ता अनेकन प्रतिकूलताका बाबजुद स्थानीय सरकारले काम गर्नुपर्ने व्यहोरा यस गरिमामय सभा समक्ष प्रस्तुत गर्न चाहान्छु ।

नेपालको सन्दर्भमा स्थानीय सरकार नवीनतम् प्रयोग भएकाले स्थानीय सरकारको सुशासन, विकास र समृद्धिको लागि स्थानीय सरकार सञ्चालनका क्रममा स्थानीय तहलाई प्राप्त अधिकार क्षेत्रभित्रका विषयमा २९ वटा महत्वपूर्ण ऐन, ४९ वटा नियम, कार्यविधि, मापदण्ड तथा निर्देशिका जारी भई कार्यान्वयनमा आएका छन् । यसबाट स्थानीय सरकारलाई संविधान एवं कानून बमोजिम प्रदत्त विधायिकी अधिकार संस्थागत हुँदै गएको र गाउँपालिकामा कानुनी र कार्यविधिगत आधार तयार भई काम कारवाहीमा थप सहजता प्राप्त भएको छ ।

स्थानीय तहमा न्यायीक अभ्यासलाई संस्थागत गर्न नेपालको संविधान र कानून बमोजिम न्यायीक समिति गठन भई न्यायीक समिति समक्ष दर्ता भएका विवादहरूको आपसी छलफल र मेलमिलापको माध्यमबाट समाधान गरिनेछ । स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ४७ ले व्यवस्था गरेको न्यायीक समितिको अधिकार क्षेत्रको मेलमिलापको माध्यमबाट विवाद समाधान गर्न सूचीकृत मेलमिलापकर्ताको क्षमता अभिवृद्धी गरी कामकारवाही अगाडि बढाइनेछ ।

नेपालको संविधानको अनुसूचि ८ को बुँदा नं. ४ मा उल्लेखित स्थानीय कर संकलनका लागि आवश्यक ऐन, नियमावली तथा कार्यविधि बनाई स्थानीय कर संकलन गरिनुका साथै व्यवसाय दर्ता लगायत राजश्वको स्रोतको दायरा फराकिलो बनाई राजश्व संकलनलाई व्यवस्थित बनाईनेछ ।

शैक्षिक सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत स्थानीय स्तरको शैक्षिक ज्ञान, सीप र प्रविधिको संरक्षण, प्रवर्धन र स्तरीकरण गर्न गाउँ शिक्षा समितिको गठन गरिएको छ । आधारभूत तहको परीक्षा सञ्चालन, अनुमगन र व्यवस्थापन गर्न गाउँपालिकाको शिक्षा ऐन तथा नियमावली बमोजिम गठित परीक्षा व्यवस्थापन समिति मार्फत कक्षा ८ को परीक्षा मर्यादित एवं व्यवस्थित रूपमा सम्पन्न गरिनेछ । विद्यालयमा प्रविधिको विस्तार तथा शैक्षिक सामग्री निर्माणका लागि सहयोग गरिनेछ । सामूदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत छात्राहरूलाई व्यवस्थित रूपमा सेनिटरी प्याड वितरण गरिनेछ । गाउँपालिका भित्र रहेको आधारभूत विद्यालयहरू मध्येबाट छनौट गरी कुनै एक विद्यालयलाई नमूना विद्यालयको रूपमा संचालन गर्दै लगिने व्यवस्था मिलाईनेछ । सामूदायिक विद्यालयहरूमा गुणस्तरीय शिक्षाका लागि गुरुयोजना बनाइ शिक्षाको स्तरोन्नती गरिनेछ । सवै सामूदायिक विद्यालयलाई सूचना तथा संचारको पहुँच पुर्याउन कम्प्युटर शिक्षा उच्चतम प्रयोगमा ल्याइनेछ ।

गाउँपालिकाले सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रकृत्यामार्फत चालु आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा स्थानीयस्तरको विकासका लागि वार्षिक योजना बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ । त्यस्तै संस्थागत सुशासन

र सेवा प्रवाह संग जोडिएका योजना तथा कार्यक्रमलाई निरन्तरा दिदै जनप्रतिनिधिहरुको भूमिका नीति निर्माण र विकास निर्माणको अगुवाइ, अनुगमन एवं जनताको सुख दुःखमा साथ दिने गरी स्थानीय सरकारलाई सशक्त बनाइनेछ ।

स्थानीय सरकारले आफ्नो कार्य सञ्चालन गर्दा लागत न्यूनीकरण, स्रोत साधनको अधिकतम उपयोगको लागि नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारसँग साझेदारी एवं संयुक्त व्यवस्थापनमा पूर्वाधार निर्माण लगायतका कार्य गरिनेछ । प्रदेश, संघका विभिन्न कार्यक्रम तथा आयोजना समन्वय, सहकारीता र सहअस्तित्वका साथ साझेदारी कार्यक्रम गरिनेछ । गाउँपालिका भित्र रहेका प्रमुख सडकहरुलाई संघ, प्रदेशसँगको साझेदारी कार्यक्रम गरि स्तरोन्नती गरिनेछ । वडास्तरीय प्रमुख सडकको स्तरोन्नती गरिनेछ । वातावरण संरक्षणलाई समेत मध्ये नजर गरि नयाँ ट्रयाक खन्ने क्रमलाई क्रमशः नियन्त्रण गरि लगिनेछ । प्रमुख पूर्वाधार बिकासका लागि समपूरक कोषको व्यवस्था गरिनेछ । बाह्रै महिना मोटर चल्ने गरि सडकको व्यवस्थापन वडा नं. १ देखि ९ सम्म जोड्ने गाउँपालिका चक्रपथ सडक स्तरोन्नती तथा कालोपत्रे गरिनेछ । गाउँपालिका भित्र विगतदेखि सञ्चालित क्रमागत आयोजनाहरुलाई आगामी आर्थिक वर्षमा पनि निरन्तरता दिइनेछ ।

नयाँ संरचना, कर्मचारी अभाव, भौगोलिक कठिनाई, कानूनी अस्पष्टता र अन्यौलताका बावजूद पनि सार्वजनिक सेवा प्रवाह र सुशासनलाई पहिलो प्राथमिकता दिंदै जनताको सुख दुःखमा अभिभावकत्व ग्रहण गर्दै सम्पूर्ण वडामा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकारसँग समन्वय र सहकार्य गर्दै सेवा प्रवाह मार्फत गाउँ गाउँमा सिंहदरवारको अनुभूति गराउन स्थानीय सरकार सदा प्रयत्नशील रहनेछ । जेष्ठ नागरिक तथा पूर्ण अपाङ्ग घर शिविर कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।

स्वास्थ्य सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत प्रत्येक नागरिकलाई राज्यबाट आधारभूत स्वास्थ्य सेवा निःशुल्क प्राप्त गर्न पाउने संवैधानिक अधिकारलाई प्रत्याभूत गर्न स्थानीय सरकारले स्वास्थ्यकर्मी लगायतको सुविधा सहित ९ वटा स्वास्थ्य चौकी, १९ वटा खोप केन्द्र र १८ वटा गाउँघर क्लिनिक संचालन भईरहेको छ र जनतालाई स्वास्थ्यको पहुँचबाट टाढा हुन नदिनको लागि आवश्यकता महशुस गरी सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई पनि स्थापना गरी सेवा प्रवाह भई रहेको छ । सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुमा वर्थिङ सेन्टरको व्यवस्थापन गरिनेछ । त्यसैगरी नागरिकहरुको सेवाको लागि सवै वडामा चिकित्सक सहितको घुम्टि टोली मार्फत स्वास्थ्य परीक्षण गरिनेछ । गर्भवती आमा दिदि, बहिनीसँग उपाध्यक्ष भेटघाट कार्यक्रम लाई सुरुवात गरिनेछ । महिलाहरुको लागि सहजै स्वास्थ्य संस्थामा गर्भवती परीक्षण किटको व्यवस्था गरिएको छ र गर्भवती महिलाहरुको लागि ग्रामीण अल्ट्रा साउण्ड कार्यक्रम प्रत्येक वडाको स्वास्थ्य चौकीमा गई शिविरको रुपमा संचालन गरिनेछ भने पोकली स्वास्थ्य चौकी र गाम्नाडटार स्वास्थ्य चौकीमा नियमित रुपमा सेवा प्रवाह गरी रहेको र विभिन्न सहयोगी संस्थाहरुको

सहयोगमा स्वास्थ्य सम्बन्धी वृहत्त शिविर समेत संचालन गरी स्वास्थ्य सेवा नागरिकको घरघर सम्म विस्तार गरी नागरिकको स्वास्थ्य सम्बन्धि मौलिक हकप्रति स्थानीय सरकार प्रतिवद्ध रहनेछ ।

स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत स्वास्थ्य चौकी गाम्नाडटारमा डाक्टर, स्टाफ नर्स, ल्याव असिस्टेन्टको सेवालाई व्यवस्थापन गर्दै नियमित ECG, USG, LAB तथा डाक्टर सेवा सञ्चालनलाई थप व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ । गाउँपालिकास्तरीय पाँच शैयाको अस्पतालको निर्माणलाई चाडै सम्पन्न गरी सेवा प्रवाह गरिनेछ । प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रको सेवालाई चुस्त दुरुस्त बनाई स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराईनेछ ।

पूरानो चिकित्सा पद्धति आयुर्वेद शिक्षाप्रति जागरण ल्याउन सबै वडामा आयुर्वेद कार्यक्रम सहित आर्थिक रुपले विपन्न, वृद्ध, असक्त अवस्थामा रहेका, असहाय एकल महिला, अपाङ्गता भएका, बालबालिका, आफ्नो हेरचाह आफैँ गर्न नसक्ने नागरिकलाई नागरिक सम्मान कार्यक्रम गरिनेछ । योग, फिजियोथेरापी, आयुर्वेद र जडिबुटीको माध्यमबाट नागरीकलाई स्वस्थ बनाउने अभियान सञ्चालन गरिनेछ । पोकली आयुर्वेद औषधालय तथा गाउँपालिकास्तरीय आयुर्वेद कार्यालयलाई स्तरोन्नती गरी सम्पूर्ण वडाहरुमा सेवा बिस्तार गरीदै लगिनेछ । प्रत्येक वडा तथा टोलटोलमा नागरिक आरोग्य समिति गठन गरी सेवालाई थप चुस्त बनाईनेछ । नागरिकसँग सरकार रहेको अनुभूति हुनेगरी **कोख देखि शोक सम्म** कार्यक्रमलाई यस बर्षको नीति तथा कार्यक्रममा प्राथमिकता दिइएको छ ।

राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरुको कार्यसम्पादन एवं लगनशिलतालाई उच्च प्रशंसा गर्दै उच्च मनोबलका साथ तटस्थ, निष्पक्ष र गुणस्तरीय नागरिक सेवा प्रबाह गर्न अभिप्रेरित गरिनेछ । गाउँपालिकाको स्रोतमाथि पर्न गएको चापलाई मध्यनजर गर्दै कर्मचारीहरुलाई सेवा प्रबाहमा प्रोत्साहन गर्न दश दिनको विदा सहितको आन्तरीक पर्यटन प्रवर्धनार्थ पर्यटन काजको व्यवस्थालाई थप व्यवस्थित बनाउदै लगिनेछ । स्थानीय सरकारका प्रतिफलहरुलाई नागरिक समक्ष पुर्याउन कर्मचारीबाट भएको सकारात्मक भूमिकाको उच्च मूल्यांकन गर्दै उत्कृष्ट कर्मचारीलाई सम्मान गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । रिक्त दरवन्दी परिपूर्ति गरिनेछ ।

विकासमा निश्चित उद्देश्य हासिल गर्न अपनाईने रणनीति, समय, क्रियाकलापहरु र साधन श्रोतको संयोजन गरी योजनावद्ध विकासको शुरुवात गर्न स्थानीय सरकारको आवधिक गुरु योजना तयार गरी तिव्र रुपमा काम संचालनलाई अगाडी बढाइनेछ ।

नागरिकको सूचनाको हक स्थापित गर्दै स्थानीय सरकारका सूचनाको सही प्रवाहीकरण गर्ने अपेक्षा लिईएको छ । सूचना प्रविधिलाई थप प्रभावकारी बनाउन सम्पूर्ण वडा कार्यालयहरुमा ईन्टरनेटको जडान गरिनेछ । त्यस्तै सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम मार्फत स्थानीय सरकारको सेवा प्रवाह प्रतिको आम नागरिकको धारणा बुझ्ने कार्य समेत गर्ने नीति लिइनेछ ।

स्थानीय सरकारले गाउँपालिका भित्र प्राकृतिक तथा मानवीय सृजित कारणबाट हुन पुगेका घटनाहरूको तत्कालै सम्बोधन गरी स्थानीय सरकारको अनुभूति दिने प्रयास गर्दै आएको छ । त्यसका लागि विपद् व्यवस्थापन कोषबाट वजेट प्रवन्ध गर्नुका साथै असाध्य रोग लागेका विपन्न नागरिकको स्वास्थ्य उपचारार्थ संघीय सरकारको सहकार्यमा दीर्घरोगी स्वास्थ्य उपचार खर्च प्रदान गरिनेछ । सवै ज्येष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गहरूलाई परिचय-पत्र वितरण कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ । युवा, महिला क्षमता विकास अभिवृद्धि तथा सशक्तिकरण कार्यक्रम लगायत लक्षितवर्ग सँग सम्बन्धित कार्यक्रम समेत संचालन गरीनेछ ।

स्थानीय सरकारले लिएका नीतिहरूको कार्यान्वयनबाट स्थानीय नेतृत्वको विकास र स्थानीय शासन पद्धति सुदृढ हुने प्रशस्त आधारहरू तयार भएका छन् । स्थानीय सरकार स्थापना कालदेखि भएका संस्थागत विकासका लागि यो सरकार हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछ ।

उपाध्यक्ष ज्यू,

सभा सदस्य ज्यूहरू,

यस प्रस्तावित नीति तथा कार्यक्रमले मानवीय क्षमता विकास, पूर्वाधार निर्माण, उद्भमशीलता र रोजगारी वृद्धि, स्थानीय नेतृत्व विकास, दिगो विकास, प्रभावकारी सेवा प्रवाह, भौगोलिक, क्षेत्रीय, वर्गिय, सन्तुलन कायम गर्दै सम्मनत न्यायपूर्ण र कानूनी शासनको प्रत्याभूतिलाई प्राथमिकतामा राख्दै समृद्ध नेपाल, सुखी नेपालीको राष्ट्रिय आकाङ्क्षा पूरा गर्ने तर्फ केन्द्रित रहनेछ ।

पोकली झरना, भोल्टेकोट गढी, नर्मदेश्वर महादेव मन्दिर, बाङ्गे पिपल महादेवथान, मौला मन्दिर, मैताकुन्ता ढुंगढुंगे मन्दिर, दुग्देश्वर मन्दिर, गुप्तेश्वर मन्दिर, रामेश्वर पशुपति मन्दिर, कुण्डलेश्वर महादेव मन्दिर, भकारे ढुंगा, श्रीचौर, महाकाली देविथान, कालीदेवि थान, चण्डीथान, सेति देविथान, जालपादेविथान, सिद्धथान, राम लक्ष्मण पाइला, साम्देम छेलिङ गुम्बा, साङ्गे छोलिङ गुम्बा, प्यागर ग्याल्बो, किरात भोल्टेकोट, दुर्योचन्द्र खनुवा पोखरी, चुलाचुली देवी मन्दिर, चुलि डाँडा लगायत गाउँपालिका भित्रका प्राकृतिक, धार्मिक तथा सांस्कृतिक महत्वका क्षेत्रलाई पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकास गर्दै पर्यटकीय सडक निर्माण गरी गाउँपालिकाको पहिचान तथा अर्थतन्त्रको आधारशिलाको रूपमा विकास गरिनेछ । यसको लागि पर्यटनमैत्री संरचना निर्माण तथा पर्यटन पूर्वाधार निर्माण गर्न विस्तृत पर्यटन गुर्योजना बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ । निजी क्षेत्रसँग समेत हातेमालो गरी लिखुको पर्यटकीय पूर्वाधार विकासका कार्य अगाडि बढाईनेछ ।

जोखिम युक्त वस्ती पहिचानका साथै सुकुम्वासी तथा विपन्न नागरिकको पहिचान र अभिलेख व्यवस्थापनलाई व्यवस्थित गरी सुकुम्वासी तथा विपन्न नागरिक सम्बन्धी जीविकोपार्जन र

वसोवासको व्यवस्थापनका लागि उचित प्रवन्ध गरिनेछ । दुर्गम बस्तीहरूलाई प्राथमिकतामा राखी सुरक्षित नागरिक आवास तथा जनता आवास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

गाउँपालिकाको भौगोलिक क्षेत्रभित्र संचालन हुने सहकारी संस्थाको दर्ता, अनुमति, नियमन र व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउदै स्थानीय सहकारी संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि गरी सहकारी संस्थाको प्रवर्द्धन, परिचालन र विकास गरिनेछ । सहकारी सम्बन्धी स्थानीय तथ्यांक व्यवस्थापन र अध्ययन तथा अनुसन्धान गरी दैनिक उपभोग्य वस्तु, कृषि, वन, मत्स्य तथा पशुजन्य पदार्थ उत्पादन र विक्री वितरण गर्ने सहकारीलाई प्रवर्द्धन गरी प्रोत्साहन गरिनेछ ।

कृषि, सिचाईलाई साना सिचाई कार्यक्रमसँग साझेदारी गरी तथा एक घर एक धारा खानेपानी कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिई निरन्तरता दिईनेछ । अनुदानमा आधारित गाईपालन तथा बाख्रा पालन लगायत विविध कृषिजन्य सामग्री वितरण गरी कृषिमा आधुनिकीकरण गर्ने नीति अख्तियार गरिनेछ । बाली तथा पशुजन्य महामारी रोग नियन्त्रणलाई विशेष प्राथमिकता दिईनेछ । आगामी वर्ष कृषि पकेट क्षेत्र घोषणा गरी व्यावसायिक खेतीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । वडाहरूमा कृषि संकलन केन्द्र र गाउँपालिकास्तरीय बिउ बैंक सञ्चालनमा ल्याईनेछ । किसान सूचीकरण, बाली र पशुपन्छी बिमा कार्यक्रमलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।

गाउँपालिकाको क्षेत्रभित्र व्यापार, व्यवसाय वा सेवामा पूँजीगत लगानी र आर्थिक कारोवारको आधारमा व्यवसाय कर लगाइदै आएकोमा यसलाई थप व्यवस्थित गर्न साना तथा ठूला व्यवसायलाई अनिवार्य रुपमा दर्ता एवं नवीकरणको दायरामा अगाडी बढाउदै लगिनेछ । गाउँपालिका भित्रका वस्तीहरूमा स्थानीय उत्पादन विक्री लाई व्यवस्थित बनाउदै स्थानीय हाटको व्यवस्था गरिनेछ । गाउँपालिका भित्रका कृषकहरूले उत्पादन गरेका बस्तुहरूलाई संलकन केन्द्रमा व्यवस्थित गर्दै बजारीकरणलाई थप मजबुत बनाईनेछ । लघुउद्यम बिकास कार्यक्रम अन्तर्गत नयाँ लघु उद्यमी उत्पादन सिर्जनालाई बढावा दिदै लगिनेछ ।

उपाध्यक्ष ज्यू,

सभा सदस्य ज्यूहरू,

स्थानीय सरकारको सेवा प्रवाहलाई सूचना प्रविधिसहितको सेवा सँग जोड्न गाउँपालिका तथा सबै वडाबाट प्रदान गरीने सेवालालाई अनलाईन माध्यमबाट सेवा प्रवाह गर्ने कार्यक्रम ल्याईनेछ ।

गाउँपालिकाबाट नक्सापास नगरी भौतिक संरचना तथा घर निर्माण गर्ने र स्वीकृत मापदण्ड विपरित निर्माण कार्य गरिएका संरचनालाई कानुनी दायरामा ल्याइ त्यस्ता कार्य गर्नेलाई निरुत्साहित गरिनेछ ।

गाउँपालिकाले तोकेको सडकको अधिकार क्षेत्रभित्र बनेका संरचना जुनसुकै वखत हटाईनेछ र गाउँपालिका भित्र रहेका सम्पूर्ण घरहरूको नक्सा पास गरिनेछ ।

जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि गरी विकास र सेवा प्रवाहमा गुणस्तर कायम गर्न तालिम, प्रशिक्षण र अभिमुखीकरणका साथै भ्रमण अवलोकन गराइनेछ । त्यसै गरी गाउँपालिका अध्यक्षले उपाध्यक्ष, वडाध्यक्ष तथा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतसँग र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले शाखा प्रमुख तथा कर्मचारीसँग मापन योग्य सूचकहरूसहित कार्यसम्पादन सम्झौता गरी सम्बन्धित पदाधिकारीहरूलाई नतिजा प्रति थप जवाफदेही बनाइनेछ ।

उपाध्यक्ष ज्यू,

सभा सदस्य ज्यूहरू,

ज्येष्ठ नागरिक, एकल महिला, अपांगता भएका व्यक्ति, विधुवा, वालवालिका लगायतलाई नेपाल सरकारबाट सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्रत्याभूत गरिदैं आएकोमा स्थानीय सरकारले आर्थिक र सामाजिक रूपमा जोखिम रहेका नागरिकहरूलाई सुरक्षा प्रदान गर्न तथा सभ्य र लोककल्याणकारी राज्य व्यवस्थाका लागि सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण प्रणालीलाई चुस्त बनाउन आवश्यक कार्य गरिनेछ । लैङ्गिक हिंसा निवारणको लागि संरक्षण कोष स्थापना गरिनेछ । बृद्ध बृद्धाहरूलाई उचित तरीकाले पालन पोषण गर्ने बुहारीहरूलाई प्रोत्साहन स्वरूप सम्मान गरिनेछ । साथै एकल महिला उद्यमशीलता प्रवर्धन कार्यक्रमहरू गरिदैं लगिने छ र विपदमा परि मृत्यु भएकालाई कामकाज खर्च दिईने छ ।

गाउँपालिका भित्रका आधारभूत तथा माध्यमिक विद्यालयलाई वालमैत्री बनाउनुका साथै सबैका लागि शिक्षा अभियान सञ्चालन गरी प्राविधिक शिक्षालय स्थापनाका लागि प्रोत्साहन र थप सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ । प्रचलित ऐन, नियमलाई कडाईका साथ पालना गरी विद्यार्थी सिकाइ उपलब्धिको परीक्षण र व्यवस्थापन समेत गरी विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धी मार्फत सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधार कार्यक्रम, मर्मत सम्भार, सञ्चालन र व्यवस्थापनलाई विशेष जोड दिईनेछ ।

गाउँपालिका भित्रका नागरिकहरूलाई सफा र स्वच्छ खानेपानी उपलब्ध गराउन विभिन्न संघ संस्थासँग सहकार्य गरी खानेपानी आयोजनाहरू सञ्चालन गरिनेछ । पानीका मुहानहरूको संरक्षण एवं आवश्यक ठाउँमा लिफ्ट प्रविधिको पूर्वाधारहरू तयार गरिने छ । बैकल्पिक उर्जा सम्बन्धी कार्यलाई निरन्तरता दिदै लगिनेछ ।

समृद्धि र विकास निर्माणको आधार, महिला क्षमताको विकास नारालाई कार्यान्वयन गर्दै गाउँपालिका क्षेत्रभित्र महिला सशक्तिकरणका साथै उद्भमशिलताको विकास गर्न उपाध्यक्षसँग महिला सहायता कक्ष संचालन गरिनेछ ।

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु सँगको सहकार्यमा सबै नागरिकरुमा बैंक तथा वित्तीय साक्षरता अभिवृद्धि गर्न आगामी वर्षहरुमा सघन रुपमा वित्तीय साक्षरता कार्यक्रम संचालन गरिंदै लगिनेछ । लिखु ८ टारकेराबारीमा राष्ट्रिय बाणिज्य बैंकको शाखा स्थापनार्थ पहल गरिनेछ ।

गाउँपालिकाले संकलन गर्दै आएको कर, राजस्व, शुल्क आदिलाई थप व्यवस्थित र नियमन गरिनेछ । यस गाउँपालिका हाम्रो कर, समृद्ध बनाउने हाम्रै रहर भन्ने नारालाई साकार पार्न असल कारदातालाई सम्मान र तोकिएको समयमै कर तिर्ने करदातालाई विशेष छुटको व्यवस्था गरिनेछ ।

जनसांख्यिक, प्राकृतिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, भौतिक पूर्वाधार, रोजगारीको अवस्था, कुल गार्हस्थ्य उत्पादन, प्रतिव्यक्ति आय, मानव विकास तथा लैंगिक सशक्तिकरण सूचकाङ्क, राजश्व तथा आय व्यय समेतको तथ्यांक संकलन र प्रशोधन गरी नवीनतम प्रविधियुक्त र राष्ट्रिय तथा स्थानीय सूचना प्रणालीमा आवद्धता र पाश्च चित्र तथा स्रोत नक्साको अद्यावधिक अभिलेखन गरिनेछ ।

सार्वजनिक तथा सरकारी सम्पत्तिको अभिलेख राखी संरक्षण र सदुपयोग गरिने छ । सबै सार्वजनिक जग्गा र गाउँपालिका भित्र रहेका सम्पूर्ण विवरणको तथ्याङ्क संकलन गरि यथार्थ खाका तयार गरिनेछ । लिखु गाउँपालिका भित्र रहेका जडिबुटीहरुलाई पहिचान गरी उत्पादन र प्रशोधनमा जोड दिई उद्योग संचालनलाई प्रोत्साहित गरिनेछ । गाँपालिकामा आवश्यकता अनुसार औधोगिक क्षेत्र बिस्तार गरिनेछ । विवाद समाधानको लागि मेलमिलाप तथा मध्यस्थता सेवालाई न्यायीक समिति मार्फत थप प्रभावकारी बनाईनेछ । मेलमिलाप मार्फत विवाद समाधान गरी शान्ति स्थापना गर्न प्रभावकारी रुपमा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरि मेलमिलाप कर्तालाई प्रोत्साहित गर्दै लगिनेछ ।

गाउँपालिका भित्रका जमिनहरुको भूउपयोग नीति बमोजिमको वर्गीकरणलाई अद्यावधिक गरिनेछ । खेतीयोग्य जमिन तथा वाँझो जमिनमा आवश्यक सिँचाइको व्यवस्था गरी कृषि उत्पादन बढाईनेछ । पशुपालन तथा कृषि कार्यका लागि दीर्घकालीन योजना तयारी गरी कृषि सडक तथा स्थानीय स्तरका सिँचाइ प्रणालीको निर्माण गरिनेछ । कृषि लगायत विकासका पक्षहरुमा व्यापक छलफल तथा स्थानीय सरकारका कामकारवाहीमा एकरूपता एवं सामान्जस्यता कायम गर्न कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । बाझो जमिनहरुमा वृक्षारोपण गरिनेछ । भू-क्षय रोकथामका कार्यक्रमहरु संचालन गरि आवश्यकता अनुरूप निरन्तरता दिदै लगिनेछ ।

स्थानीय स्तरमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, पूर्व सूचना प्रणाली, खोज तथा उद्धार, राहत सामग्रीको पूर्वभण्डारण, नदी कटान तटबन्ध, नदी र पहिरोको नियन्त्रण, विपद् जोखिम क्षेत्रको नक्सांकन तथा वस्तीहरुको पहिचान र स्थानान्तरण गर्नका लागि पहल गरिनेछ । विपद् व्यवस्थापनका लागि सबै वडामा गठित विपद् व्यवस्थापन समिति लाई थप क्रियाशील बनाउदै युवा परिचालनका लागि युवा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

बिदेशबाट फर्केका युवाहरूको तथाङ्क संकलन गरी उनीहरूमा भएको सीपलाई मध्यनजर गर्दै कार्यक्रम तय गरीनेछ । शहरबाट गाउँ फर्किने वातावरण तयार गर्न शहरबाट गाउँ फर्किने महिलाहरूको लागि उद्यमसीलता प्रवर्धन गर्ने कार्यक्रम गरिनेछ । यूवाहरूलाई रोजगार प्रति उन्मुख गराउनको लागि र बेरोजगारबाट पिडित हुन नदिन यूवा लक्षित विभिन्न प्रकारका तालिमहरू संचालन गरी यूवालाई रोजगार प्रति उन्मुख गराईनेछ ।

असारे विकासलाई आगामी वर्ष अन्त्य गर्न योजना सम्झौताका कार्यलाई श्रावण महिनाबाट शुरु गरिनेछ । साथै गौरवका आयोजना र मेशिनरी उपकरणको आवश्यकता पर्ने आयोजनालाई यथासम्भव कार्यान्वयन गरिनेछ । बाह्रै महिना चल्नेगरि सडकलाई स्तरोन्नती गरिदै लगिनेछ र खोलाहरूमा पक्कीपुल निर्माणका लागि प्रदेश संघसँग समन्वय गरी प्राथमिकताका आधारमा निर्माण गर्दै लगिनेछ ।

रोजगारमूलक कार्यक्रमका माध्यम मार्फत गरिवी न्यूनिकरण गर्न एक घर एक महिला सीपमूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । गाउँपालिकालाई खाद्यान्न तथा भुटुन तेलमा आत्मनिर्भर बनाउन खाद्यबाली तथा तोरी खेतिलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

उपाध्यक्ष ज्यू,

सभा सदस्य ज्यूहरू,

जिल्ला प्रहरी कार्यालय र स्थानीय सरकारबीचको समन्वयमा सामुदायिक प्रहरी साझेदारी कार्यक्रम तथा लागुपदार्थ दुर्व्यसन सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन ल्याईनेछ ।

गाउँपालिका भित्र रहेको गुठीको समस्यालाई यथाशीघ्र सम्बोधन गर्न प्रदेश सरकार मार्फत नेपाल सरकार समक्ष आवश्यक पहल गरिनेछ ।

गाउँपालिका भित्र राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त आयोजनाका रुपमा संचालनमा रहेको लिखु एक वार लगायतका संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट कार्यान्वयन हुने आयोजना समयमा नै सम्पन्न गर्न स्थानीय सरकारका तर्फबाट आवश्यक सहयोग एवं समन्वय गरिनेछ । साथै गाउँपालिका सेवा क्षेत्र भित्र रहेका लघुजलविधुत उत्पादनका आयोजनाहरूलाई व्यवस्थित गर्दै केन्द्रिय बिद्युतिकरणलाई प्राथमिकता दिदै लगिनेछ र सवै वडाहरूमा केन्द्रिय बिद्युतीकरण जडान गरि उज्यालो लिखु अभियानलाई सार्थकता पारिनेछ ।

मोटेरेवल पुल एवम् झोलुङ्गे पुल निर्माणका लागि आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिनेछ । पक्कीपुलहरूलाई प्राथमिकतामा राखि अगाडी बढाईनेछ ।

गैरसरकारी संघ संस्थामा आवद्ध रही गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कार्यरत रहेका संघ संस्थाको यथार्थ विवरण गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयमा अनिवार्य रुपमा अध्यावधिक गराउनुपर्ने नीति अविलम्ब लिईनेछ ।

सार्वजनिक प्रशासनलाई राजनीतिक सिद्धान्तबाट अलग राखी सरकारका नीति तथा कार्यक्रम निष्पक्ष रुपमा कार्यान्वयन गरी समृद्ध लिखु गाउँपालिका निर्माणमा समर्पित गराइनेछ ।

सामाजिक संजालमा व्यक्त हुने अमर्यादित तथा असभ्य व्यवहारहरूलाई कानुनी दायरामा ल्याई सभ्य समाज निर्माणमा जोड दिइनेछ । पारदर्शी सरकार निर्माणमा जोड दिँदै डिजिटल गाउँपालिकाको अवधारणा अगाडि बढाइनेछ ।

उपाध्यक्ष ज्यू,

सभा सदस्य ज्यूहरू,

यी नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनबाट “लिखु गाउँपालिकाको दृष्टि सुशासन मार्फत समृद्धि” भन्ने नारालाई आत्मसाथ गर्दै समृद्ध नेपाल, सुखी नेपालीको राष्ट्रिय आकांक्षा पूरा गर्न स्थानीय सरकारका प्रत्येक कार्यहरूको केन्द्रविन्दु आम नागरिक हुनेछन् । सबैलाई समान अवसर, समान अधिकार, उत्तिकै सुरक्षा, उत्तिकै सम्मानको प्रत्याभूति गरिनेछ ।

टारकेराबारीको सम्मटार भुभागमा व्यवस्थित शहरी विकास तथा बस्ती विकास योजनालाई सुरुवात गरिनेछ । कुण्डलेश्वर महादेवलाई लिखुको धार्मिक गहना मानी पूर्वाधार विकासमा पहल गरिनेछ । सुव्यवस्थित बस्ति विकास पूर्वाधार निर्माण कार्यलाई जोड दिइनेछ । प्रहरी प्रशासनलाई व्यवस्थित गर्न आवश्यक भवन निर्माण गरिनेछ । गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माण प्रकृया सुरुवात गरिनेछ । यौनहिंसा डिप्रेसन आत्महत्या नियन्त्रण जिवन महत्व सिकाउने कार्यक्रम गरिनेछ । विद्यालय तहमा स्काउट कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । जेष्ठ नागरिक तथा पूर्ण अपाङ्ग लक्षित घर शिविर कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । १२ कक्षाको परीक्षा दिएर बसेका विद्यार्थी (नवयुवा) का लागि सीप विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । गर्भवती/सुत्केरी उद्धार सेवालाई निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा प्रदान गरिनेछ । विद्यालय प्र. अ. तथा वि. व्य. स. अध्यक्षलाई गुणस्तरीय शिक्षा अभियानका साझेदारी गराइनेछ । खेल र खेलाडिलाई प्रोत्साहन गर्दै खेलबाट गाउँपालिका चिनाउने अभियान सहित अन्तर स्थानीय तह स्तरीय अध्यक्ष कप भलिबल प्रतियोगिता आयोजना गरिनेछ साथै विद्यालय तहमा राष्ट्रपति रनिङ्गशिल्ड प्रतियोगिता आयोजना गरिनेछ ।

अन्त्यमा, प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि सरोकारवाला सबैको सहयोग, सहकार्य र स्वामित्व अपरिहार्य छ । यसको सफल कार्यान्वयनका लागि सम्पूर्ण सरोकारवाला लगायत सबैको सद्भाव, र सहयोग हुनेमा विश्वस्त छु ।

धन्यवाद !

अशोक कुमार कार्की
गाउँपालिका अध्यक्ष